

Kuolinpesän pankkiasiat

omasp

Autamme pankkiasioiden hoidossa

Läheisen poismenon aiheuttaman surutyön lisäksi omaisilta edellytetään paljon käytännön järjestelyjä. Me OmaSp:ssä haluamme olla avuksi niin, että pankkiasiat sujuvat joustavasti. Olemme laatineet tämän oppaan omaisten tueksi helpottamaan kuolinpesän pankkiasioiden hoitoa.

Ensisijaisesti hoidettavat asiat

Mitä pitää tehdä heti?

Kuolemantapauksesta tulisi aina ilmoittaa pankkiin mahdollisimman pian. Ilmoituksen voi tehdä toimittamalla meille kuolintodistus tai virkatodistus. Kun saamme tiedon asiakkaan kuolemasta, teemme merkinnän vainajan nimissä oleviin palveluihin. Vainajan tiliinsä antamat käyttöoikeudet ja maksukortit lakkaavat heti, kun pankki saa kirjallisen tiedon kuolemasta. Lisäksi vainajan tili poistuu käyttöoikeutetun verkkopankista kuolintiedon saavuttua pankkiin.

Tilinkäyttöoikeus tai tilinkäyttövälaineet vainajan tiliin voidaan palauttaa kuolinpesän osakkaiden yhteisellä päätöksellä perunkirjoituksen jälkeen. Pankki saa kuolintiedon myös Väestötietojärjestelmästä, mutta usein vasta sen jälkeen, kun hautaamiseen ja perunkirjoitukseen liittyvät järjestelyt on jo aloitettu.

Tässä oppaassa annetut tiedot ovat yleisluonteisia. Neuvoa voit kysyä suoraan OmaSp:n konttorista tai asiakaspalvelustamme, autamme mielellämme.

Muistathan:

- Kuolin- tai virkatodistuksen toimittaminen vainajan pankkiin

Hoidettavat asiat ennen perunkirjoitusta

Mitä pitää tehdä ennen perunkirjoitusta?

Vainajan varallisuus siirtyy kuolinhetkellä kuolinpesän osakkaille. Kuolinpesää sitovat vainajan elinaikanaan tekemät sopimukset. Sopimuksissa kuolinpesän osakkaat tulevat lain mukaan vainajan tilalle.

Pankki- ja vakuutusasioiden hoito ennen perunkirjoitusta edellyttää, että pesän osakas esittää vainajan virkatodistuksen, josta osakkuusasema käy ilmi. Kuolemantapauksen jälkeenkin vainajan nimellä luultavasti saapuu laskuja. Omaisille tyyppillinen huoli on, miten laskut maksetaan. Laskujen maksaminen on osa kuolinpesän asioiden hoitoa. Näitä sekä muitakin välittömästi kuolemantapaukseen liittyviä laskuja voi maksaa leski tai yksittäinen pesän osakas. Niitä voi maksaa vainajan tililtä vain yksiselitteisiä laskuja vastaan. Kuolinpesän laskuja voi laittaa maksupalvelukuussa pankin maksupalveluun maksettavaksi silloin, kun kuolinpesän osakas on sen allekirjoittanut (yksi allekirjoittaja riittää). Vainajan tililtä ei voi siirtää tai nostaa käteistä rahaa ennen perunkirjoitusta. Kuolinpesän pankkiasioiden hoitamisesta on pidettävä tarkasti kirjaa. Kaikki tositteet ja laskut on säilytettävä.

Mitä kuolinpesän hoitajalla on oikeus tehdä?

- Saa maksaa vainajan tililtä laskua vastaan pesänselvitysvelkoja, kuten kohtuulliset hautajais- ja perunkirjoituskustannukset sekä pesän hoidosta, hallinnosta ja selvityksestä johtuvat tarpeelliset kustannukset.
- Saa vastaanottaa perunkirjoitusta varten saldo korko- ja muut tarpeelliset todistukset vainajan varallisuudesta, lainoista ja vastuista kuolinpäivältä. Pankki toimittaa automaattisesti vainajan saldotodistukset kuolinpesän osoitteeseen kuolintiedon saavuttua.
- Saa vastaanottaa tietoja vainajan pankki- ja vakuutusasioiden tilanteesta kuolinpäivältä ja sen jälkeiseltä ajalta.
- Voi luetteloida vainajan tallelokeron sisällön yhdessä pankin edustajien kanssa.
- Voi lopettaa vainajan tililtä suoraveloitukset ja muut toistuvat maksut.

Ketkä ovat kuolinpesän osakkaita?

Vainajan varallisuus siirtyy kuolinhetkellä hänen oikeudenomistajalleen. Kuolinpesän osakkaat hallitsevat sitä yhdessä. Kuolinpesän osakkaita ovat:

- Lakimääräiset perilliset:
  - vainajan lapset
  - leski, jos vainajalta ei jäänyt lapsia tai heidän lapsiaan tai
  - vanhemmat tai
  - veljet ja sisaret tai
  - isovanhemmat tai
  - sedät, enot ja tädit
- Yleistestamentin saajat
- Avio-oikeuden nojalla eloon jäänyt puoliso

Muistathan:

- Kuolinpesän osakkaiden kutsuminen perunkirjoitukseen.
- Tarvittavien asiakirjojen (todistukset kuolinpesän varoista, veloista ja kuluista) hankinta.
- Mahdolliset valtakirjat kuolinpesän osakkailta.

Ilman muiden kuolinpesän osakkaiden valtuutusta voi osakas virkatodistuksen esittäen:

- jättää pankille maksettavaksi vainajan tililtä hautajaisiin tai muuten selvästi kuolemantapaukseen liittyviä laskuja tai muita vainajalle kuuluneita laskuja
- saada perunkirjoitusta varten saldotodistukset vainajan tileistä ja lainoista
- saada tietoja vain kuolinpäivältä ja sen jälkeiseltä ajalta
- luetteloida vainajan tallelokero sisällön yhdessä pankin toimihenkilön kanssa

Muistathan:

- Pesänhoitajan nimeäminen, valtakirjan laadinta
- Suoraveloitusten, e-laskujen ja toistuvien maksujen lopetus konttorissa asioimalla
- Perunkirjoitusta varten tarvittavien todistusten hankinta (saldotodistus, korkotodistus, todistukset vainajan varallisuudesta, lainoista ja vastuista kuolinpäivältä)
- Tallelokero sisällön luettelointi
- Perunkirjoituksen sopiminen

Perunkirjoitus

Lain mukaan vainajan varoista ja veloista on laadittava perukirja kolmen kuukauden kuluessa kuolemasta. Perukirja on jätettävä verotoimistoon kuukauden kuluessa sen valmistumisesta. Perukirja on tehtävä silloinkin, kun vainaja on lapsi tai pesä on varaton. Perunkirjoitukseen on kutsuttava kaikki kuolinpesän osakkaat.

Perunkirjoituksella on kolme tarkoitusta. Siitä ilmenevät kaikki perilliset ja testamentinsaajat eli se toimii osakasluettelona. Perukirja on myös yhteenveto vainajan varoista ja veloista. Kolmanneksi se on veroilmoitus, jonka perusteella perillisille määrätään omaisuudesta menevä perintövero.

Perunkirjoituksen toimittavat kaksi uskottua miestä. Pesän osakkaista yksi toimii pesän ilmoittajana, joka ilmoittaa pesän varat ja velat sekä kulut. Perunkirjoituksessa tarvittavat viralliset asiakirjat voi jättää uskotun miehen hankittavaksi. Uskottuilla miehillä tulee olla riittävä tieto ja taito toimituksen tekemiseen. Käytännössä uskottuna miehenä voi toimia jopa pesän osakas, mutta ensisijaisesti suositellaan esteettömiä ja tähän päteviä henkilöitä. Uskottuina miehinä toimivat yleensä pankit tai asianajo- ja lakiasiaintoimistot.

Hoidettavat asiat perunkirjoituksen jälkeen

Perunkirjoituksen jälkeen suoritetaan mahdollinen ositus ja sen jälkeen perinnönjako. Jos kuolinpesässä on vain yksi perillinen, perintö siirtyy perilliselle ilman perinnönjakoa; perintö osoitetaan tällöin perukirjalla. Jos perillisiä on useampia, perintö siirtyy perillisille perinnönjaossa. Perinnönjaosta, jonka perilliset toimittavat itse ilman pesänjakajaa, on laadittava kirjallinen perinnönjakokirja. Kaikkien perillisten on allekirjoitettava perinnönjakokirja, ja kahden esteettömän todistajan on todistettava se oikeaksi. Kun kuolinpesän omaisuus on jaettu, osakas määrää yksin omaisuudesta, jonka hän on saanut perinnönjaossa. Omaisuus on suotavaa yksilöidä tarkkaan perinnönjaossa, esimerkiksi yksilöimällä jokainen pankkitili erikseen ja määräämällä kuinka suuri rahasumma siitä jaetaan kullekin osakkaalle. Perinnönjakokirjassa on myös suositeltavaa valtuuttaa joku osakkaista nostamaan varoja ja lopettamaan vainajan tilejä. Valtuutus voidaan hoitaa myös täyttämällä tämän oppaan viimeiseltä sivulta löytyvä pankin mallivaltakirja kuolinpesän pankki- ja raha-asioiden hoitamiseksi OmaSp:ssä.

Lesken omista nimissä oleva omaisuus, kuten pankkitilit, eivät kuulu kuolinpesään, vaikka ne on ilmoitettava perukirjaan. Tietoja lesken pankkiasioista ei anneta ilman lesken suostumusta. Leskellä on oikeus hallita kuolinpesää jakamattomana, mikäli testamentista ei muuta johdu tai kukaan osakkaista ei vaadi ositusta tai perinnönjakoa. Ositus suoritetaan ennen perinnönjakoa, ja siinä selvitetään, mikä omaisuus kuuluu leskelle ja mikä perillisille.

Kuolinpesän osakkaat päättävät pääsääntöisesti yhdessä kuolinpesän pankki- ja vakuutusasioiden hoitamisesta perinnönjakoon asti. Kuolinpesän osakkaiden on siten joko asioitava pankissa tai vakuutusyhtiössä yhdessä tai valtuutettava joku puolestaan hoitamaan kuolinpesän pankki- ja vakuutusasioita. Joustavimmin vainajan pankkiasioiden hoito käy, kun yhdelle nimetylle osakkaalle annetaan käyttöoikeus vainajan tiliin. Se edellyttää kaikkien kuolinpesän osakkaiden suostumusta. Valtakirjamalli löytyy oppaan lopusta.

Muistathan:

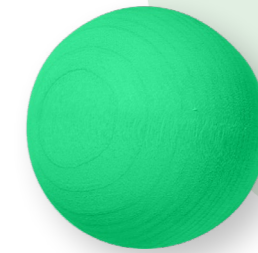
- Kuolinpesän tilin lopettaminen
- Vakuutusten lakkauttaminen
- Tallelokero tyhjentäminen

Kaikkien kuolinpesän osakkaiden suostumus vaaditaan kun:

- nostetaan varoja kuolinpesän tililtä
- lopetetaan kuolinpesän vakuutukset tai muutetaan vakuutusturvaa
- haetaan korvausta vakuutuksesta, jonka edunsaajana on kuolinpesä
- tyhjennetään tallelokero tai säilytys
- tehdään uusia sopimuksia tai sitoumuksia
- pyydetään tiedot vainajan elinaikaisista pankkitilitapahtumista tai vakuutusasioista
- lopetetaan kuolinpesän tilit

Oikeus edellä mainittujen asioiden hoitamiseen voidaan osoittaa esittämällä

- perukirja ja mahdollinen testamentti
- vainajan täydellinen sukuselvytys
- valtakirjat niiltä pesän osakkailta, jotka eivät ole paikalla
- mahdolliset muut selvitykset

Lisätietoja

Pesänselvittäjä ja pesänjakaja

Riitaisissa kuolinpesissä kuolinpesän osakas voi hakea kuolinpesään pesänselvittäjän ja -jakajan hoitamaan perinnönjaon ja sitä valmistelevat toimet.

Edunvalvoja

Alaikäistä tai edunvalvonnassa olevaa osakasta edustaa hänen edunvalvojansa. Jos edunvalvoja on kuolinpesän osakas, tiettyihin oikeustoimiin tarvitaan edunvalvojan sijainen. Tiettyihin oikeustoimiin tarvitaan myös Digi- ja väestötietoviraston lupa. Tällaisia oikeustoimia ovat muun muassa ositus, perinnönjako ja asunnon myynti.

Ohjeita

Perukirjan toimittaminen tarkastusta varten pankkiin

Tarvitsemme allekirjoitetun perukirjan liitteineen, että voimme todeta ja varmistaa ketkä ovat oikeutettuja asioimaan kuolinpesän puolesta. Perukirjan tarkastaminen vie enintään viikon. Olemme erikseen yhteydessä mahdollisesti tarvittavista täydennyksistä toimitettuihin asiakirjoihin.

Perukirjan liitteet

Tarkastukseen allekirjoitetun perukirjan liitteeksi tarvitaan tapauskohtaisesti seuraavat sukuselvitykset:

1. Katkeamaton sukuselvitys vainajasta 15 ikävuodesta alkaen, huomioitava myös vainajan mahdolliset asumiset ulkomailla
2. Katkeamaton sukuselvitys leskestä avioliiton ajalta
3. Katkeamaton sukuselvitys 15-vuotiaasta alkaen jo edesmenneistä tai perinnöstä luopuvista osakkaista
4. ”Elää-todistukset” kaikista kotimaassa tai ulkomailla asuvista osakkaista

Jos perukirjan osakasluettelo on vahvistettu Digi- ja väestötietovirastossa, ei edellä listattuja kohtia 1–4 lähtökohtaisesti tarvitse toimittaa pankille.

Lisäksi perukirjan liitteeksi saatetaan tarvita esimerkiksi seuraavia asiakirjoja:

1. Kirjallinen perinnöstä luopumisilmoitus, jos joku osakkaista on luopunut perinnöstä
2. Testamentti
3. Testamentin tiedoksisaanti- ja hyväksymisilmoitukset
4. Aiemmin kuolleen puolison perukirja liitteineen, jos vainaja oli leski
5. Avioehto
6. Avioeron jälkeen laadittu ositussopimus
7. Ositus- tai perinnönjakosopimus

Jos joku kuolinpesän osakkaista on alaikäinen tai edunvalvonnassa, tarvitaan lisäksi seuraavat asiakirjat:

1. Päätös/määräys edunvalvojasta
2. Päätös edunvalvojan sijaisesta

Tämä opas on yleisluontoinen ja laadittu kuolinpesän asioiden hoitoa varten OmaSp:ssä. Perunkirjoitukseen, perinnönjakoon ja kuolinpesään liittyy usein erityistilanteita, joihin tässä oppaassa ei kattavasti ole otettu kantaa. Pelkästään tämän oppaan ohjeilla ei tule toimittaa perunkirjoitusta, ositusta- ja perinnönjakoa tai muita vastaavia toimia. Suosittelemme aina ottamaan yhteyttä asiantuntijaan.

Vainajan nimi	Vainajan henkilötunnus	Kuolinpäivä
Valtuutetun nimi	Valtuutetun henkilötunnus	Puhelinnumero
Osoite		

Valtuutetulla on aina oikeus antaa OmaSp:lle tiedot, jotka OmaSp asiakkaan tuntemisvelvoitteen nojalla edellyttää kuolinpesästä. Valtuutetulla on oikeus antaa toimeksianto pankille perunkirjan tarkastamisesta sen valmistuttua. Valtuutettu on oikeutettu edustamaan kuolinpesää pankkiasioiden hoidossa. (Valitse jokaisesta kohdasta toinen vaihtoehto.)

SAA	EI SAA	VALTUUTETTU ON OIKEUTETTU:
☐	☐	1. Saamaan kaikki tarvitsemansa tiedot Oma Säästöpankki Oyj:ssa olevista vainajan pankkitileistä, rahasto-osuuksista, vakuutusmuotoisista sijoituksista, luotoista ja vastuista kuolinpäivästä alkaen. Hoitamaan kuolinpesän korvausasiaa säästö- ja sijoitushenkivakuutusasioissa.
☐	☐	2. Saamaan kaikki tarvitsemansa tiedot Oma Säästöpankki Oyj:ssa olevista vainajan pankkitileistä, rahasto-osuuksista, vakuutusmuotoisista sijoituksista, luotoista ja vastuista haluamaltaan ajalta, myös kuolinpäivää edeltävää aikaa koskien. Hoitamaan kuolinpesän korvausasiaa säästö- ja sijoitushenkivakuutusasioissa.
☐	☐	3. Käyttämään vainajan pankkitilejä, siirtämään ja nostamaan tilivaroja ja irtisanomaan/lopettamaan vainajan pankkitilejä sekä avaamaan uusia tilejä kuolinpesän nimissä.
☐	☐	4. Liittämään kuolinpesän pankkitilejä omaan OmaSp:n verkkopalveluunsa, perustamaan ja lopettamaan käyttöoikeuksia sekä irtisanomaan pankkikorttiin liittyvän pankkipalvelusopimuksen.
☐	☐	5. Saamaan kuolinpesän pankkitileihin maksukortin.
☐	☐	6. Irtisanomaan vainajan sopimat automaattista maksupalvelua, suoramaksua, e-laskua tai muuta maksuliikennettä koskevat sopimukset.
☐	☐	7. Irtisanomaan arvopapereiden säilytys- ja hoitosopimukset ja niiden hoitotilit sekä lunastamaan rahasto-osuudet.
☐	☐	8. Käymään kauppaa (ostaa ja myydä) kuolinpesän rahasto-osuuksilla sekä avaamaan kuolinpesän nimiin uusia pankkitilejä. Valtuutettu on oikeutettu vastaamaan kuolinpesän sijoittajaprofiiliin kartoittamiseksi tehtyihin kysymyksiin.
☐	☐	9. Käymään vainajan tallelokerolla, tyhjentämään ja lopettamaan tallelokerosopimuksen. Ensimmäisellä kerralla tallelokeron sisältö luetteloidaan pankin kahden toimitushenkilön toimesta osakkaan läsnä ollessa.
☐	☐	10. Vastaanottamaan pankin hallussa olevat kuolinpesän omaisuuteen kohdistuvat pantit (esim. osakekirja) ja allekirjoittamaan pantin luovuttamiseen liittyvät asiakirjat.
☐	☐	11. Ohjaamaan kuolinpesälle OmaSp:ltä tulevan postin haluamaansa osoitteeseen.
☐	☐	12. Sopimaan tai irtisanomaan yrityksen kapitalisaatiosopimuksen ja tekemään siihen muutoksia.
☐	☐	13. Sopimaan OmaSp:ssä olevista luotoista, niiden maksujärjestelyistä, lyhennysvapaista ja takaisinmaksusta sekä kuolinpesän antamista vakuuksista.

Valtuutus tulee voimaan, kun:

1. Kaikki kuolinpesän osakkaat ja mahdolliset hallintaoikeuden ja/tai käyttöoikeuden haltijat (valtuutuksen antajat) ovat allekirjoittaneet tämän valtakirjan ja se on toimitettu ja jätetty pankille alkuperäisenä.
2. Valtuutettu on allekirjoittanut tämän valtakirjan.
3. Pankille on toimitettu Digi- ja väestötietoviraston vahvistama perukirja tai muut pankin edellyttämät kuolinpesän osakkaiden ja mahdollisten hallintaoikeuden ja/tai käyttöoikeuden haltijoiden selvittämiseen tarvittavat asiakirjat kuten vainajan sukuselvitys ja kun pankilla on ollut riittävä aika näiden asiakirjojen tarkistamiseen.

VALTUUTUKSEN PÄÄTTYMINEN

Valtuutus päättyy, jos:

- valtuutettu ilmoittaa pankille valtuutuksen peruuttamisesta
- valtuutuksen antajista yksikin ilmoittaa pankille valtuutuksen peruuttamisesta
- valtuutettu kuolee
- kuolinpesä asetetaan konkurssiin tai siihen määrätään pesänselvittäjä

Valtuutuksen peruuttaminen on tehtävä siten, että pankki voi luotettavasti tunnistaa peruutusilmoituksen tekijän. Valtuutus päättyy vasta, kun pankilla on ollut kohtuullinen aika peruutusilmoituksen tai tiedon vaatimien sisäisten toimenpiteiden hoitamiseen. Pankilla on oikeus toteuttaa määräykset, toimeksiannot ja toimintaohjeet, jotka valtuutettu on antanut ennen kuin valtuutus on päättynyt. Mikäli valtuutuksen antaja on alaikäinen, muuten edunvalvonnassa tai mikäli hän valtuutuksen antamisen jälkeen kuolee, voi edunvalvojista tai kuolinpesän osakkaista kukin yksin päättää ja ilmoittaa valtuutuksen peruuttamisesta. Pankilla on oikeus mutta ei velvollisuutta ilmoittaa valtuutuksenantajille tai valtuutetuille valtuutuksen päättymisestä.

KAIKKIEEN KUOLINPESÄN OSAKKAIDEN ALLEKIRJOITUKSET

Paikka ja aika	
Allekirjoitus	Puhelinnumero
Nimenselvennys	Henkilötunnus
Todistaja, allekirjoitus ja nimenselvennys	Todistaja, allekirjoitus ja nimenselvennys

Paikka ja aika	
Allekirjoitus	Puhelinnumero
Nimenselvennys	Henkilötunnus
Todistaja, allekirjoitus ja nimenselvennys	Todistaja, allekirjoitus ja nimenselvennys

Paikka ja aika	
Allekirjoitus	Puhelinnumero
Nimenselvennys	Henkilötunnus
Todistaja, allekirjoitus ja nimenselvennys	Todistaja, allekirjoitus ja nimenselvennys

Paikka ja aika	
Allekirjoitus	Puhelinnumero
Nimenselvennys	Henkilötunnus
Todistaja, allekirjoitus ja nimenselvennys	Todistaja, allekirjoitus ja nimenselvennys

Paikka ja aika	
Allekirjoitus	Puhelinnumero
Nimenselvennys	Henkilötunnus
Todistaja, allekirjoitus ja nimenselvennys	Todistaja, allekirjoitus ja nimenselvennys

PANKKI TÄYTTÄÄ

Valtuutetun henkilöllisyyden todentaminen

☐ Passi	☐ Poliisiviranomaisen antama henkilökortti
Asiakirjan nro, myöntöpäivä/päätymispäivä ja myöntänyt viranomainen	
Vastaanottajan allekirjoitus ja nimenselvennys	